

SZARVASI LAPOK

A TÁRSADALOM, KÖZGAZDASÁG ÉS IRODALOM KÖRÉBŐL.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 5 frt. — kr.
 Felévre . . . . . 2 frt 50 kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELNIK

hétenkint egyszer, vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Főiskola utca, 26. szám hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem adatra vissza.

KIADÓMIVATAL:

Szikes Antal könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek, hirdetések és minden a kiadóhivatalt illető közlemények küldendők.

„Nyiltér”-ben egy sor közlési díja 10 kr.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Egyes szám kapható a nyomdában.

Viszonyunk Romániához.*)

Minden jel arra mutat, hogy a vámháboru végéhez közeledik. Halgatag fegyverszünetet máris kötöttük Romániával, mert vasutaink nem bolygatják a régi kartelt, a mivel leginkább fenyegetőztünk és a román vámhivatalok egyes eseteknél — bizonyára felsőbb utasításra — a jelenben előzékenyebbek mint a szerződéses viszony fennállása alatt. Ez tehát valóságos fegyverszünet, melyet ha a teljes béke fog követni rövid idő alatt, a mindkét részről szenvedett károknak mégis legalább az a hasznuk lesz, hogy már nem fogunk többé előkészületlenül maradni egy lejárt kereskedelmi szerződéssel szemben és olyan kis ország, mint Románia, nem követi el egyhamar azt a könnyelműséget, hogy vámháborut kezdjen, egy szomszéd nagy hatalommal, mely termékeinek legjobb piacza.

A július óta tartó vámháboru Romániának sok érzékeny anyagi kárt okozott és csak az álszemérem okozta, hogy a román kormány mindjárt az első hónapban nem tett békülési kísérletet. Kálnoky gróf külügyminiszter szükségesnek látta a román kormányt mentetgetni és a Romániában monarchiánk ellen folyt izgatásoknak tulajdonította a szerződéses viszony megszakítását. Az

* A „Magyar Pénzügy” ezen vitális érdekű cikkét közzük egész terjedelmében, hogy t. olvasóink a román vámháboru iránt tájékozást nyerjenek Szerk.

minden esetre áll, hogy Romániában a kereskedelmi tárgyalások alatt nem a kormány, hanem a sovinizmusz uralkodott, de aligha tévedünk, ha föltesszük, hogy a román kormány sem volt ment a sovinizmusztól és komolyan hitte, hogy a romániai piac monarchiánkra nézve életkérdés és alávetjük magunkat az általa diktált feltételeknek, vagy alávetésre fog kényszeríteni a vámháboru által. Ennek persze az ellenkezője következett be, t. i. Románia kért fegyverszünetet és a román kormány intézett hozzánk kérdést: nem lennének-e hajlandók, a kereskedelmi tárgyalásokat újból megkezdeni.

A román kormány legfőleg azzal menthető, hogy rövidlátó volt. Első sorban azt hitte, hogy miután a legtöbb szaktestület úgy nyilatkozott, hogy a romániai gabonára Magyarországnak szüksége van, a magyar kormány nem fogja akadályozni a romániai buza behozatalát. Mindenesetre naiv felfogás, de a Dunbovicza partján még mindig úgy gondolkoznak, hogy a hadviselésnél válogatnak az eszközökben. Meggyőződhetek és megtanulhatták, hogy a háboru célja csakis a győzelem, az eszközök minden válogatása nélkül. Azt hitte továbbá a román kormány, hogy ha átesalogat néhány erdélyi iparost Romániába, ott pár hét alatt megteremti azt az ipart, mely Romániát a vámháboruig czikkeivel ugyszólván elárasztotta. Ez is nagy naivság volt, mert

ipart nem lehet évek alatt sem teremteni, évtizedek kellene arra és okulhattak volna Magyarországon, mely nagy kedvezményeket nyújt új iparágak meghonosítóinak, de évek alatt is csak szerény eredményeket ért el.

Reméljük azonban, hogy Romániában alaposan kiábrándultak és nem fogják többé provokálni, egy oly állam haragját, mely mindig a legjobb akaratot tanusította a román királysággal szemben.

Az előkészületek a kereskedelmi tárgyalások újból való megkezdésére pár nap alatt megtörténtek. Miután a román kormány megtette a szükséges hivatalos lépést és az a kormányok által előzékenyen fogadott, a két kereskedelmi miniszter egy rövid találkozás alatt megegyezett a megkötendő szerződés alapelveire nézve és a szakértők is két ülés alatt intézték el feladatukat.

Részünkről hosszabb tárgyalásokra nem is volt szükség, mert feltételeink csak azok lehetnek, melyek miatt májusban a tárgyalások megszakadtak. A tárgyalások még meg nem kezdettvén, a részletekkel természetesen nem foglalkozhatunk, de annyit tudunk, hogy a Romániával kötendő szerződés alapját csakis a legtöbb kedvezmény képezheti. Románia kormánya tudvalevőleg ezt határozottan ellenezte és csakis egyes kedvezményeket akart bevitelünknek biztosítani, mint a hogy tette azt a Svájcczal. Tanácsosnak és czélszerűnek tartanók tehát, ha

TÁRZA.

BUDAPESTI LEVÉL.

† Jókainé Laborfalvi Róza. — A „Magyar Szinpad”. — Maulicher. — A karácsony előhírnökei)

Gyászhirok vagyok. — Jókainé Laborfalvi Róza meghalt és vele a legszentebb és legnemesebb művészi ihlet aludt ki örökre.

A vesztéséget, mely e nagy művésznő és kitűnő hitves halálával az országot érte legjobban kifejezi az a gyászjelentés, melyet a nemzeti színház adott ki: „Jókainé Laborfalvi Róza a nemzeti színház nyugalmazott tagja, a magyar színház művészet egyik megalkotója, a nemzeti színháznak megújítása óta 30 éven át legerősebb legfényesebb oszlopa, az egész ország műszerető közönségének méltó büszkesége nincs többé! Alig 3 éve, hogy a nemzeti színház csarnokába tödült a közönség még egyszer gyönyörködni az ő nemes Volumniájában, ma e csarnok falai a római matrónák és a magyar hősnők méltóságos alakjának kihűlt porrszeire merednek: a lélek, mely hazai történetünk annyi kiváló asszonyát megelevenítette, mely a leányi, hitvesi, anyai erények annyi mintáját verte a nézők emlékezetébe, elszállt! — szíveinkben a visszaemlékezés gyönyöre váltakozik a vesztéséget fájdalommal, melynek ma csak ez egy sóhajban tudunk kifejezést adni: Áldás hamvaira.”

Hazánk koszorus költőjének hű hitvese, támasza, lelkesítője, büszkesége. nincs többé. És hogy mennyit vesztett a költő, bizonyítja az a mindent

kifejező felirata annak a koszorúnak, melyet Jókai az elhunyt ravatalára helyezett és a mely ez egyetlen szóból áll: „Órangyalomnak.”

A nemzeti színház büszke előcsarnokából fejedelmi pompával temették el. Jeles szónokok, híres férfiak tartottak fölötté fényes gyászbeszédet, mely résztvevő közönség előtt, mely eljött utoljára könnyezni a nagy művésznő utolsó és legszomorubb szerepe fölött. Azután feltették a 6 fűhő mien által vont disz-halottas kocsihoz és kivitték a kerepesi úti sírkertbe, hol az életében és a halála után kapott koszorúk közt örök nyugalomra helyezték. Mielőtt meghalt, utolsó szavai ezek voltak: „Gyujtsatok gyertyákat, mert nem látok.” — Most már megtalálta az örök fényességét.

Az az óriási közönség, mely ma a koporsót kísérte, holnap már nem beszél róla és abban a színházban, melyből ma a drága tetemet elvitték, holnap már egy francia vigjátékon mulatnak. Ilyen a világ. De az elhunyt művésznőnek a magyar színház megteremtése körül szerzett nagy érdemeit legközelebb egy rendkívül fényes műben fogják méltatni. Mint ugyanis biztos forrásból értesülök Szana Tamás ismert írónk szerkesztésében legközelebb egy fényes kiállítású mű fog megjelenni „Magyar Szinpad” cím alatt, számos kitűnő rajzzal illusztrálva, mely mű mindjárt elején Jókainé életrajzát és művészi méltóságát fogja tartalmazni. E mű szép karácsonyi ajándéka lesz a hazai irodalomnak.

A hadsereg is kap karácsonyi ajándékot: a „Maulicher” fegyvert, melyről „a z t mondják,” hogy van nálánál jobb is ocsóbb-is; de az nem

határoz, azért mégis csak Maulicher fogja szállítani a fegyvereket. „Spongyát rá! . . . . A közelgő karácsony már előre veti nem az árnyékát, hanem fényét. a merre megyünk, mindenütt ocsó karácsonyi bazárokat bukkanunk, melyek óriási nagyságú, rikitővörös táblákkal csalogalják a közönséget. A képzőművészeti társulat is készülődik a karácsonyra, az iparművészeti társulattal együtt. Kertész Todor szintén megnyitotta már karácsonyi kiállítását és előkészíti azokat a tárgyakat és karácsonyfa-diszket, melyekkel már évek óta szokta feldíszíteni József főherczeg családjának karácsonyfáját. Most, a karácsony közeledtével mintegy 100—130 karácsonyi katalógust kérnek naponként Kertészről a vidékre és már az előzetes-megrendelések száma is mintegy 100—120 ra rug naponként, míg kiállítását minden nap körülbelül 400—500 egyén nézi meg.

VENDE SOMA.

Karácsoni kiállítás.

Az orsz. képzőművészeti és az orsz. iparművészeti társulat az idén együttes kiállítást rendeznek a műcsarnok helyiségeiben. Ily bekezdésű közleményt hoztak a napokban hozzám „szíves közlés végett” a szerkesztőségbe. Más nap, alig hogy e közlemény megjelent, ismét egy szolga toppan be egy levéllel. Felbontom, olvasni kezdem: „Meghívó a karácsoni kiállításra” . . . .

„Ez ugyan gyorsan ment” gondolom magamban és már-már elő akartam jegyezni naplómban a kiállítás megnyitásának napját, midőn szemem a következő sorokon akadt meg: „Van szerencsém értesíteni, hogy Dorottya-utca

a külügyminiszterium előlegesen értesítette a román kormányt arról, hogy Magyarország és Ausztria kormányai, csak az esetben küldik ki megbízottjaikat, ha a legtöbb kedvezmény klauzulája feltétlenül elfogadjatik, különben az újabb tárgyalások sem fognak eredményre vezetni és a másodszori fiaszló monarchiánkban könnyen elkeseredést szülhet sőt a közvélemény oly retorziót követhetne, melyek ha saját kárunkra is, de gyógyíthatlan sebeket ejthetnek Románia közgazdasági szervezetében. Nézetünk szerint tehát a tárgyalásokat meg sem kell kezdeni addig, míg az alapelvek nem tisztázottak és részünkről az egyedüli alapelv az, hogy bevételünknek biztosítva legyen mindazon kedvezmény, melyet más országok élveznek a romániai importnál.

Az egyik feltétel tehát a legtöbb kedvezmény, a másik pedig, hogy a szerződés legalább is 1891-ig köttessék, a mikor lejár a német román kereskedelmi szerződés is Magyarország e fellételektől el nem állhat és ezt azért hangsúlyozzuk, mert Ausztriában hajlandók lennének koncessziókra is, de ez nagyon is érthető, mert a koncessziókat csakis Magyarország teheti. A magyar gabnatermelő rovására megy a romániai gabna behozatala, a magyar marhatenyésztés szenved legelső sorban a romániai marha- vagy átvételétől és a magyar szesziparnak fog csinálni még nagyobb konkurrencziát a romániai szesz, ha a szerződést megkötjük. Az erdélyi ipar már már annyi támogatásban részesül még az állam által is, hogy ma-holnap könnyen nélkülözhetné a román piacot. ellenben az osztrák kézmű-árkereskedelem és az osztrák cukoripar, előbb-utóbb mégis kiszoríthatnák Romániából Német- és Franciaország által. A szerződési viszony helyreállításának költségeit tehát csakis Magyarország viselné és ez okból kell, hogy mi szabjuk meg a feltételeket

A vámháboru nekünk is használt annyiban, hogy kézzelfoghatólag tapasztaltuk, hogy mennyiben van szükségünk Romániára és mennyiben nélkülözhetjük. E tapasztalatokat most érvényesíteni a kormány fel-

adata és ezt lelkiismeretesen kell teljesítenie, mert a közönség is tapasztalt és nem nyugodnék bele egy oly szerződésbe, mely esetleg még károsabb következményeket vonhat maga után, mint a jelenlegi szerződésnélküli állapot.

Lótenyésztési szabályrendelet Békésmegyében.

1. Békésmegye területén minden tenyésztésre alkalmazandó mén, minden év január hava végéig az illető község eljárásánál bejelentendő és minden év február havában megvizsgálandó. Ezen vizsgálat eredményéről jegyzőkönyv vezetendő. Ugy a bejelentésnek, mint a vizsgálatra felvezetésnek elmulasztásáért 5 frt büntetés fizetendő. Az alkalmasnak találtak egy évre szóló tenyész-igazolvánnyal láttatnak el és nyilvántartatnak. A tulajdonos tartozik hiteles fedeztetési naplót vezetni, a mely czélra nyomtatott példányokkal a vizsgálatkor ellátatnak.

2. A vizsgálatot járasonként külön alakított vegyes bizottságok teljesítik, melyeknek elnökei a járási szolgabírák, vagy azok helyettesei tagjai. a gazd. egylet és a megye által kinevezett 2-2 tag, mely utóbbiak egyikének állatorvosnak kell lennie.

A bizottság a vizsgálatról a megyének jelentést tenni tartozik. Napidíjjai és utazási költségei a megye pénztárából fedezendők.

A bizottság határozatait az elnök foganatosítja.

3. Igazolt oknál fogva elmaradott ménnek pótvizsgálata a tulajdonosnak költségére az elnök által kitűzendő időben és helyen utólag is megörtenhetik.

4. A bizottság határozatainak jogérvényességéhez az elnökön kívül legalább két tagnak jelenléte szükséges, kik közül az egyiknek állatorvosnak kell lennie.

5. Elégé kifejlett mén 3 éves korától fogva tenyésztésre használható.

6. A bizottság a megvizsgált ménektől a fedeztetési engedélyt belátása szerint, de a tulajdonossal közlendő indoklással ideiglenesen vagy mindenkorra megtagadhatja ;

a) ideiglenesen az esetben, ha a mén fejletleni vagy a sikeres fedezéshez szükséges táplálkozásban, érőben és egészségben nincs ;

b) mindenkorra, ha a mén öröklő hibával van terhelve, vagy testalkatánál fogva tenyésztésre általában alkalmatlan, mely esetben záros határidőben eszközözendő kiheréltetést rendel el.

7. Fedeztetési engedéllyel el nem látott mént tenyésztésre használni tilos.

Azon méntulajdonos, ki fedeztetési engedély nélkül akár magának, akár másoknak, ingyen vagy bárminemű díjfizetés mellett fedeztet, 50 frt terjedhető pénzbírsággal sújtandó, mely bírság a bizottság által szabhatik meg és hatósági uton hajtatik be.

8. Azon kanca-tulajdonos, ki másnak fedeztetési engedéllyel el nem látott ménjével fedeztet, a hatóság által esetről-esetre 10 frt bírsággal sújtandó.

9. Közlegelőkre, s általán kancákkal együtt, egy évet meghaladot és 3 évei be nem töltött méncikókat kihajtani esetről-esetre közigazgatási uton kiszabandó és behajtandó 10 frt bírság terhe alatt tilos.

10. A mén vizsgálására kiküldött bizottságok határozatai ellen nyolcz nap alatt lehet a közigazgatási bizottsághoz felfolyamodni.

A kiheréltetés csak a határozatnak jogerőre emelkedése s ha a fentirt határidőn belül történik a felebbezés, a felebbezés eldölése után hajtandó végre.

A fedeztetéstől eltiltas esetében a felebbezés a tilalmat nem függeszti fel.

11. Községi vagy társulati ménesekben minden 50 db. kanczara egy tenyészmen tartandó.

12. E szabályrendelet folytán befolyó bírságok ily czímen a megyei pénztárba helyezendők el s az illető vizsgáló bizottságok meghallgatásával csakis állattenyésztési czélokra fordítandók.

A megyéhez javaslatul beterjesztette.

Kelt B.-Csabán október 22. 1886.

A békésmegyei gazdasági egylet.

Városi képviselői közgyűlés.

A nov. 24-én megtartott városi képviselői közgyűlésnek legfontosabb tárgya volt a fogyasztási adó megváltásának kérdése. Már egy elébbi közgyűlés kimondotta, hogy a megváltást óhajtja. Azonban a pénzügyigazgatóság részéről követelt összeg nagyobb volt, mint mennyit a város adni hajlandónak mutatkozott, így a pályázat Debreczembe nov. 27-ikére ki lett tűzve. A városi közgyűlés óhajtván magát az árverésen képviseltetni Tepliczky János bírót, Pöl Dani főjegyzőt és Haviar Dani országgyűlési képviselő hármastagú bizottságban kiküldi, hogy az eddig összegyűjtött adatok alapján tájékozódván ez ügyben, legjobb belátásuk szerint, ha lehet, s ha a városra abból kár nem háramlik, a bérletet a város részére kivegyék. E czélból nevezett hármastagú bizottság tegnap tényleg Debreczembe utazott. A közgyűlés folytatólag tárgyalta a halászelki birtokosok községadózási ügyét. Nevezett földbirtokosok t. i. felfolyamodtak a megyéhez, hogy földjeik után mint volt pusztai nagybirtok után, a községi-

1. sz. alatti helyiségben hazai és külföldi műipari tárgyakból és ujdonságokból karácsoni kiállítás rendezek; melynek szives megtekintésére és ismertetésére felkérni bátor vagyok. Teljes tisztelettel Kertész Todor. — Ez már más! Tehát ez még nem a műcsarnok meghívója. Mindazonáltal Kertész ur is sietett egy kissé a kiállításával, habár karácson már nincs olynagyon távol. De ily meghívót, különösen mikor a hazai ipar és kereskedelem előmozdításáról van szó, el kell fogadni.

Mikor az esteli órákban beléptem a tágas helyiségekbe, szemképráztató látvány tárult elém. A számos légszuszlampa fényes sugarai ezer meg ezer csillogó, ragyogó tárgyról verődtek vissza, veszélyeztetve látó érzékemet. A helyiségekben fel alá hullámozott az előkelő közönség: takarékoskodó papák, kedves mamák és rózsás arcú „babák” képében. Engem maga az előzékeny főnök fogadott, kinek mozgékonyasága és mindenre kiterjedő figyelme már csaknem közmondásossá vált.

Azonnal karon fogott és körülvetett helyiségeinek labirintusában, melyből — ha egyedül hagy — nehezen találom meg a kijáratot. De hogy magáról a kiállításról szóljak, az valóban a főváros egyik nevezetessége és megérdemli a megtekintést. Hogy mit láttam itt, azt nehéz volna egy tarca keretében megírni, de azért kísérletet teszek legalább gyenge vázlatát adni az ott felhalmozott műipari cikkeknek, melyeknek árai egy forint alul kezdődnek és 600 frton fölül végződnek.

Első sorban szemembe tűntek a kiállított praktikus, új találmányok a háztartás, játszó- és étkező asztal, író-, dohányzó- és munkaasztalok berendezésénél, továbbá a jelenleg nagy kedveltségnek örvendő renaissance, roccocó izlésű és heraldikai faldiszek, falpáizsok, tálak, fali és kandeló-órák; az utóbbiak közt láttam egymás mellett két órát, melyek közül az egyik egy nikkell keretű, nagy felkötő óra 3 frt 80 kr, a másik, egy gyönyörű roccocó izlésű cuivre-poli-óra, a hires Carrier Beleuse modelleurtól 380 frt volt. — Gyönyörű vázak, köztük két darab hatalmas perzsa rézváza, valódi remekművek. Ugyanilyenek a valódi indiai, kínai stb. gyönyörű művű berakott edények és egyéb eszközök.

Egy gömbölyű, piros pozsgás arcú, zöld sujtásos kabátú uri ember — nyilván vadász — szinte hizott a lovagló- és vadász-sport osztályában mikor oda beléptem. Itt a vadászat, a lovagló, korcsolyázó és egyéb férfias sport eszközeinek oly páratlan gazdag és érdekes gyűjteménye van felhalmozva, mint azt még sehol sem láttam. Ez osztálynak mintegy ellentétét képezi a női pipereszobák és szalonok osztálya, melyben oly kedves illat árad elénk, mintha egy szép asszony budoiájao lépénk. Virág- és albumasztalok, állványos albumok, akváriumok, névjegyfalak, kasszettek, bonbonierek, kaczer toalettasztalok, necessairek stb. Közel ide a jó házi asszonyok dús gazdag karácsonyfája van fslállítva, mely a legkülönfélébb konyha és ebédlő berendezésekből áll.

Egy másik osztályba lépve, szemem az elem-

toulós fényözöntől káprázni kezdtek, még füleimet kedves gyermek hangok örömrivalgása ütötte meg. „Aranyos mamácskám, ezt a szép babát vegye meg!” — „Gyémántos tatuskám, azokat a csecse angyalkákat akarom!” — „Krisztuskám, de sok szép van itt!” — ilyen és hasonló felkiáltások, a sok zibongó gyermek, kiket hozzátartozóik, alig képesek visszatartani, hogy a sok csecsebecsére ne rohanjanak, a karácsonyfa díszítésül szolgáló ezer meg ezer ezüst- és aranyzál, csillagok, színes üveggolyók és csengők, maguktól forgó fénylámpák, kis lampionok, szivárványszínű rezgő szálak, gyémántcseppek, jégcsapok, csillámló lánczok, csillogó lapdák, felnyitható aranydiók, ragyogó rózsák stb. stb. rendkívül megkapó látványt nyujtanak. Ezek körül felhalmozva a legkülönfélébb gyermekjátékok óriási sorozata a közönséges karácsonyfától, a 20 frtos nikell-karácsonyfa-állványig, mely két zenedarabot játszik és a fát forgatja, az apró „Mignon”-babától egész a legutolsó divat szerint öltözött és „papát”, mamát kiáltó nagybabáig, a sokféle tréfás-, társas- és meglepő játékokon keresztül, a baba-szobabutor berendezéséig egész a végtelenségbe.

De nem folytatom tovább. A ki Budapestre megy, az nézze meg személyesen. A kinek ez nem áll módjában, az kérjen egy katalógust, melyet szivesen és ingyen küldenek és mely maga is megtekintésre érdemes. 850 ábrával van ellátva és az árakat is tartalmazza.

Mercurius.

adózáshoz forint után számítva csak felannyi adót fizessenek, mint a többi községi birtokosok. A megyei közigazgatási bizottság kérelmüknek helyt adott, a város ez ügyben appellál a ministeriumhoz. Ezen túl apróbb folyó ügyek lettek elintézve.

Szabadalmi ügyünk.

A fővárosi napilapok nemrég megkezdtek a nálunk kivett szabadalmak statistikájának közlését. Nehány hónapon keresztül, havonként rendszeresen jelent meg e kimutatás, mely azonban szabadalmi ügyeink állását oly szomorú színekben tüntette fel és Magyarország szabadalmainak aranyai oly törpe számmal szerepeltek a külföldi legkisebb államok szabadalmi mellett, hogy a lapok — megunva a saját gyarlóságunknak és hátramaradottságunknak viággá kürtölését — beszüntették a szabadalmi havi statistika közlését.

Pedig nálunk Magyarországon minden harmadik technikus, iparos, vagy gyáros egyszersmind „feltaláló” is. Mindegyiknek van valamiféle találmánya, melyet évekig, sokszor egész életén át hord magánál annélkül, hogy értékesíteni tudná. Őrzi, mint feltett kincsét, nem mutatja senkinek nehogy valaki utánozza, maga pedig tehetetlen, mert nem csak hogy anyagilag képtelen találmányának forcirozására, de még az útját-módját sem tudja annak, hogy miként lehet az ily találmányt szabadalmaztatni? Hány kitűnő eszme, mennyi zseniális gondolat és praktikus oly találmány vész így kárba és hallódik el, mely mesterét talán gazdaggá és híressé tehetné volna?

De még azok is, a kik a szabadalmaztatás módját már ismerik, annyira még sem ismerhetik e rendkívül komplikált eljárást, hogy kérvényükben, de leginkább a melléklendő rajzokban és leírásokban azokat a törvényszabta alakításokat szemmel tarthassák, melyektől első sorban van függővé téve találmányuk szabadalmazása. A kereskedelmi miniszterium az előforduló hiányok utólagos pótlására ad ugyan módot, de ez mindannyiszor a felekre nézve hosszabb tárgyalásokkal, levelezésekkel, költséggel és idővesztéssel jár.

Ennek elkerülésére a külföldön külön intézetek, úgynevezett szabadalmi ügyvivőségek állanak fenn, melyek a feltalálót, mivel maga e részben gyakorlattal nem bír, szellemi tulajdona iránti jogának biztosításában támogatják az által, hogy a követelt alakítások teljes ismeretével járnak el a szabadalom engedélyezésének kieszközölésében. A földműv. ipar és keresk. miniszterium belátva ez állapotoknak ugyszólván tarthatatlanságát, körlevél útján értesítette az összes törvényhatóságokat és keresk. és iparkamarákat arról, hogy Budapesten néhány hó óta a muzeum-körút 10. sz. házban Benedek Lajos és társai cég alatt egy oly szabadalmi iroda alakult, mely minden ily vállalatnál, megkívántató kellekekkel bír és melyet ezért a feltalálók figyelmébe és bizalmába ajánlott.

E szabadalmi irodának a világ minden részében vannak összeköttetései. Működését jellemzi az hogy 6 hó alatt több szabadalmi ügyet nyújtott be külföldről Magyarországon mint a mennyi az utolsó 20 évben összesen benyújtott. A több százra rugó szabadalmi leírások és rajzok közül, melyeket ez az iroda készítet és benyújtott, a miniszterium még egyetlen egyet sem kifogásolt. Fontos a feltalálóra nézve még az is, hogy azokat a szabadalmakat, melyeket ez az iroda nyújt be, egyszersmind értékesíti is, még pedig igen szép eredménnyel.

Megvagyunk győződve arról, hogy e cikk közlésével szolgálatot teszünk nemcsak a feltalálókknak, kiknek ez által megmutatjuk az utat és módot találmányaiknak gyors és biztos szabadalmaztatására és értékesítésére, hanem szolgálatot teszünk egyszersmind a hazai iparnak is, mely a jó találmányok szaporodásával és érvényesítésével mind nagyobb lendületet fog nyerni.

Ujdonságok.

— **A helybeli távirónál** f. nov. hó 25-étől kezdve a hivatalos órák következőkép módosítottak. Hétköznapokon délelőtt 8—12., délután 2—6-ig, vasárnapon 8¹/₂—11¹/₂, délután 3—4 óráig áll nyitva a közönség szolgálatára a táviró.

— **Keresztelés és esküvő.** A lefolyt hétnek két napján nagyon ritkán előforduló szertartásra

nyílt meg a helybeli ev. egyház temploma. Szerdán, nov. 24-én történt benne Bácskai Jakab mőzes vallású szarvasi tekintélyes földbirtokos szép hajadon leányának Emmának, bár nagyon szűk körre zárt, de valóban önnepélyes megkeresztelése és a keresztyén egyház evangélikus felekezetébe való felvétele. A keresztelés szertartását megelőzőleg nt. Sárkány János lelkész eszmékben gazdag és emelkedett szellemű beszédet tartott az áttérőhöz, melyben megragadó szavakkal esetelte az embernek, mint véges lénynek a végtelen lényhez való viszonyát; e viszonynak történelmi fejlődését, tökéletességét, különösen kiemelve a zsidó és keresztyén vallásokat. Mindkettő jónak lenni tanít, mindkettő Isten ismeretére vezet, az ő fokozatosan tökéletesebb önkijelentése alapján. E kijelentés pedig amaz új-szövetségben érte el tökéletességének legmagasabb fokát. „Vallás változtatásról van szó” mondja a lelkész, „de ez nem isten változtatás, a ki mindörökké egy, hanem a végtelen keresztyén szívnek vágya az örökkévalónak több és több, az embert boldogító tulajdonait felismerni s ez ismeret alapján hozzá közelebb jutni.” Nem is lehet czél, a vallás változtatás által felejtetni, vagy éppen megvetni az előbbit, hanem az utat folytatni a tökéletesség felé. Ez ihletten mondott beszéd után a már előző napon hitvallást tett áttérő, szilárd de meghatottságot tanúsító hangon felelt a feltett kérdésekre, meghatva környezetét is a mint egymásután esendült meg ajkain a vallomás: „hisz ez a mi!” Mire oda lépett a keresztelési medencéhez, gyöngén megérintette vállával keresztanyja, Kreszmárik Jánosné által, meghajtá fejét és Emma Erzsébet névre megkereszteltetett. Buzgó imáját mondá e szt. cselekmény után a megkeresztelt, melyben kéri égi atyját, engedje, hogy ne csak azok fogadják testvéri szeretettel, kik közé ime belépett, de őrizze meg számára azok szeretetét is kik eddig elé övéi voltak. Következett a konfirmáció és az ur asztalához való járulása mint cselekvő protestans keresztyénnek. Ezen szent cselekmény után megáldatván keresztanyja, illetve testvér bátyja Dr. Bácskai Béla lécsi orvos karján, — ki már két év előtt lett evangélikussá — elhagyta az istenházát. Másnap, nagy ünnepélyel tartá meg esküvőjét Bácskai Emma, Erzsébet Dr. Kreszmárik János boszniai cs. k. kormányzósági altitkárral. Az esketést ugyancsak nt. Sárkány János lelkész végezte lelkes beszédet tartva az ifju párhoz Rűth. I. 16—17 alapige alapján „a hova te mégy oda megyek én is, a hol te lakol, ott lakom én is; a te néped az én népem; a te istened az én istenem stb.” Nagy számu és díszes közönség volt jelen a különböző hitfelekezetekből, ugy látszott, miut egy testvériségi ünnep. . . . Násznagyok voltak: Dr. Bácskai Béla és Kreszmárik Pál, Az öröm apák és öröm anyák szemében a meghatóság könyei csillogtak. Esküvő után az ifju pár Serajevoba utazott. Legyenek boldogok!

— **A lakodalmak** vége elkövetkezett, s következnek az adventi csöndesebb napok. Az esküvők száma a helybeli ev. egyháznál nem volt oly sok, mint a mennyeinek a gyakori trombita harsogás után hihetné valaki. Összesen esküdött ez évben 240 pár, tavaly 1885-ben: szintén 240; 1884-ben: 236; 1883-ban: 278; 1882-ben: 294. Látszik tehát, hogy ez a tulajdonképeni rendes szám.

— **Kamatkozó szűr.** Pribelszky István helybeli szűrszabótól egy vásári alkalommal elesent valaki egy czifra szűrt. Ez két év előtt történt. A uapokban a károsult elfelejtve már a veszteséget az utczán véletlenül megpillant egy szűrés atyafit; nézi a szűrt, hát felismeri a saját alkotását; de megismerte a „tulajdonosát” is, a ki pedig töle pénzen életében soha sem vásárolt szűrt. Nosza, megállítja a meglepett atyafit, megvizsgálja a jószágot és a rendőrségre kíséri. A nyakon csipett jó madár nem tagad semmit, hanem bevallja, hogy mivel ő fuvarozta a mestert a vásárra, nem volt nehéz dolog hozzájutni egy czifra szűrhöz. Most a szűrt is elvették töle és még duplán meg is fizette az árát, mert hát azóta már kétszer is eladhatta volna a portékáját a mester. Így kamatozott a szűr s megmaradt tökének; így tűnik ki hogy „az igaz jószág el nem vész.”

— **Közgyűlés.** Mint jelentettük ugy ujólag is említjük, hogy a helybeli ev. egyház ma tartja közgyűlését, mely a 4 adókules javaslat fölött szavazás útján fog határozni. A szavazás azonnal el fog rendelkezni.

— **Megzavart öröm.** Jeszenszky Ignác főgym.

nasiumunk egykori növendéke Birdára Temesmegyében lett lelkésznek megválasztva; állomását megtekintve meglátogatta ugyancsak e megyében Fibi-sen lakó édes atyját, s vissza indult F-Földvárra, káplánkodási helyére, hogy az ott ni hivektől elbrcsuzzék, U ba ejté Szarvast is, hol sok rokonai élnek. Itt időzése alkalmával vette a megdöbbsentő táviratot, hogy édes atya meghalt. Mint halljuk, e halál eset nem egyszerű haláleset, de gyilkosság. A köztisztletben élt községi jegyzőt valami gaz orvul agyonlőtte, a mint Temesvarról haza felé jött. Így lett megzavarva a derek ifjunak legszebb öröme, a legborzasztóbb csapás által.

— **Ritka madár.** Egy iparos megtekintette a maczóban levő szőlőskertjét s ez alkalommal előtte kevésbé ismert madár jelent meg az uton. Mindazáltal rövid szemle után kitalálta, hogy fázánhoz van szerencséje. Azonnal üldözöbe vette, de bizony hasztalan volt szárny nélkül minden igyekezete. A szép madár Dr. Telessy ur szőlőskertjébe menekült, valószínűleg ott alapit othont magának. Azt hisszük, hogy itt egy szökevény fázánnal van dolgunk, a mely az urasági — nem rég ide szállított — fázának közül szökött meg. Lehet, hogy visszatér a többihez.

— **Br. Edelsheim Gyulay Lípót** jótékonyágáról tanuskodik azon tény, hogy a békési esperesség kebelében létező fazekas-varasdi ev. egyháznak iskola építési czélra 500 frtot kegyeskedett adományozni. E nemes tett nem szorul dicséretre.

— **Felfedezett zenei tehetség.** Hogy Csizsár Bela joggyakornok ur a szarvasi járásbírósg egyik munkás tagja azt tudtuk; de hogy benne mily kiváló zenei tehetség is lappang, azt csak f. hó 24-én a helybeli ág. ev. templomban vége ment fényes esküvön volt alkalmunk megtudni. Ugyanis, midőn a nászmenet a templomba megérkezett, az orgona hatalmas akkordjai sejtteni engedék, hogy nem közönséges művészi erő hozta működésbe. Kíváncsiak lévén a művészt látni, felsiettünk a karzatra, és ott láttuk Csizsár Bélát egész ünnepi komolysággal — fűjtatni.

Apróságok.

A csendes tenger. Gyönyörű holdvilágos éj. A hajó fedelzetén egy nőtlen férfi ságya érzélgős aggszűz beszélgetnek. „Mért nem választott magának — kéri néni czélzással az aggszűz — egy élettársat, akivel az élet tengerének kellemeit közösen élvezhette volna!” „Attól tartottam — válaszolá a férfi — hogy a tenger nem leend csendes!”

*

— A legbutább. A. „Ismered Z. urat, aki körünkbe óhajt lépni?” B. „Ismerem, rettentő buta ember, s még büszke is a butaságára. Mindég revolverrel jár hogy rögtön lelőhesse azt, aki nálánál is butább akar lenni.” A. (Ijedten) „Hisz akkor az ember élete Z. társaságában nem biztos!”

*

— Öszinteség. Mama: „Klarika. Mit mondanak a jó gyermekek, mikor ilyen csecses cukrot kapnak?” Klárka: „Kérek még!”

Gazdaság, ipar és kereskedelem.

Körlevél.

Valamennyi gazdasági egyesületnek. „Ismételve felhivatott már ezen miniszterium részéről a gazdasági egyesületek útján gazdasági közönségünk figyelmébe azon visszaélésekre, melyeknek vetőmagfélék, különösen takarmány növények magvainak vétele alkalmával egyes megbízhatlan magkereskedők részéről ki van téve. Ily figyelmeztető körlevelek többször intéztettek az egyesületekhez. E körlevelekben érintett többek közt az, hogy egyes magkereskedésekben nagy mértékben arankás luczerna és löhere magvak árultatnak, — s hogy a kereskedelmi- s iparkamarák útján az illető kereskedők ily üzelmektől való tartózkodásra hivatnak fel. Az utóbb említett intézvényben — miután az előbbi figyelmeztetések daczára ily aranka tartalmu magvakat ismét számos magkereskedő bocsajított áruba: több ily magfélék vizsgálati eredményeinek közlése mellett ismét és nyomatékosan intettek a

gazdák, hogy az ily silány és káros vető magféléknek vételeitől, melyek „rostahulladék”, „heremag”, „tisztított rostaalj”, „luczernahulladék” s más hasonló elnevezések alatt hozatnak forgalomba, jól felfogott saját érdekükben óvakodjanak. * Mídon ezen óvatosságot ez uttal is melegen ajánlani a gazdaközönségünknek: szükségesnek tartom egyszersmind figyelmüket egy további újabb visszaélésre felhívni, mely által némely magkereskedő részéről tetemes károsodásnak lehetnek kitéve. Ujabbban ugyanis gyakran fordulnak elő — éppen a kereskedés tárgyát képező két legjelentékenyebb cikknél: a löhere és luczerna magnál — a hamisítás oly esetei, hogy az illető magvak esélyesebb értékű magvakkal és pedig a löhere köhérrével, a luczerna pedig sárgavirágú és komlóherével vegyítetnek. A köhere és sárgavirágú heremag a valódi löhere és luczerna mag értékének egyharmad, sőt egynegyed részét is alig képviseli, s így az ezzel hamisított vetőmag feleket az illető kereskedők könnyen — és még mindég nyereséggel — árulhatják 10—20 százalékkal olcsóbban a rendes piaci árnál. A vevők károsításukról rendszerint csak akkor győződnek meg, ha földiken a vetés kikelte után a várt évelő löhereből mutatót is alig látnak, míg az egy-

éves köhere és sárga hergefajok a talajt mindenütt ellepik. S ha az ily gazda kártérítési keresettel támadja meg a kereskedőt: keresetével ritkán ér czélt, miután az eladó azon kifogással él, hogy ő csak általában „heremagot” szállított; a mely kifogás alapot nem nélkülöz, miután az eladó óvakodik attól, hogy számlájában a szállított terményre nézve más, mint az általános „heremag” elnevezést használjon. Ily visszaélésekkel szemben az 1875. évi XXXVII. t. cz. 346—350. §§ ai melyek az adás-vevést általános szempontokból szabályozzák, s melyek a vevőknek károsításoktól való megóvását is célozzák, valamint a kártérítési igényekre vonatkozó 272. §. határozatai kielégítő intézkedéseket nem tartalmaznak, ugyanazért a törvény ezen idézett cikkein kívül főleg arra figyelmeztetendők a gazdák, hogy ha a vásárolt magféléket előzetesen a magvizsgáló állomások valamelyike által meg nem vizsgálathatnak, — a mi védelmükre mindenesetre a legjobb módszer — akkor a kereskedőtől írásos szállítási nyilatkozat követeljenek, melyben világosan kijelentessék, hogy a vásárolt mag „tisza löhere, vagy luczernamag” úgy köhere, mint sárga virágú, vagy komlóheremagtól teljesen ment. Felhívom a gazdasági egyesületet, hogy ezen figyelmeztető körlevéem tartal-

mát a gazdaközönséggel alkalmas módon közölje Budapest, 1886. évi nov. hó 6. A miniszter helyett: Matlekovits. s. k.

Felelős szerkesztő: Mihály József.
Főmunkatárs: Bolygó.

H I R D E T É S E K.

H I R D E T É S.

Alulírott 1264-ik számú házat szabadkézből eladóvá teszi: feltételek meg tudhatók a tulajdonos

Hudoba Lukácsnál.

H I R D E T É S E K.

A téli idényre

Legfinomabb Chinai Theát, Jamaikai- Cuba és Brazíliai Rumot, -- francia és belföldi Pezsgő, csemege és asztali Borokat.

Ementhali, Groji, Parmasan, Imperial, Strachino, és Erdélyi csemege sajtokat, és valódi Liptói turót kis bődönökben. — Több nemű déli gyümölcs: u. m. Malaga szőlő, Szultán, koszorú és hordó füge, Datolya, Török Szilva (Brünella) olasz Gesztenye és Mogyoró, Czitrom és Narancs.

Legfinomabb Csurgatott Tisztesfű-mézét kimérve és 1/2 kilótól nagyobb üvegekben töltve.

Főzelékekből: valódi Stockeraui Lencse és hámozott Borsót, apró fehér törpe babot.

Ugyiszintén Hering, Oroszhal, Szardella és Szardiniát olajban. A legjobb Boszniai Szilvát és Szilva-izt.

Legfinomabb Stearin, Parafin és faggyú Gyertyát, valódi amerikai Petroleumot és finomított Lámpaolajat stb.

a lehető legjutánosabb árak mellett ajánl

3—1

NYÁCSIK SOMA,
SZARVASON

9044. szhoz
1886.

H I R D E T M É N Y.

A vízjogi törvény (1885. évi XXIII. t. cz.) 189. §-a, valamint ezen törvény végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú földmivelés-, ipar és kereskedelmi, és a közmunka és közlekedési m. kir. minister urak által egyetértőleg m. évi december 31-én 45689. sz. a. kibocsátott általános rendelet 87. §-a alapján felszólítom a megye területén fennálló víziművek és vízhasználati jogosítványok tulajdonsait, hogy a jogosítványokra vonatkozó engedélyt 1887. évi március hó 1-ső napjáig nálam írásban mutassák be, vagy pedig írásban igazolják azt, hogy víziműveik 1866. évi január hó 1-je óta háborítlanul fennállanak a nélkül, hogy mások jogosult érdekeit sértenék és mint ilyenek az illetékes hatóságok által károsoknak találtattak volna. Megjegyeztetik, hogy a bejelentések a vízjogi törvények 191. §-ának

második bekezdése értelmében bélyegmentesek

Ezen bemutatási, illetve igazolási kötelezettség minden hatósági engedélyre szoruló vízi-munkálat tulajdonosára kiterjed, tehát öntözési, lecsapolási, ármentesítési, iparivállalatokra, malmokra, továbbá nyilvános és magán vízvezetésekre, nyilvános és magán-csatornákra, mesterséges víztartókra, védgátakra, zsilépekre, kompokra és révekre egyaránt érvényes.

A kik jogosítványukat igazolni nem tudják, vagy igazolás végett a fent kitézött határidőben nem jelentkeznek: azoknak víziművei az idézett törvény 191. §-a értelmében nem létezőknek fognak tekintetni s az ily víziművekre nézve a vízjogi törvény 163. és következő szakaszai és a hivatkozott általános ministeri szabályrendelet 3—32. §-ai lesznek alkalmazandók.

Gyulán, 1886. november hó 7.

3 - 3

Jancsovics Pál
alispán.

H i r d e t é s.

Alulírott kondorosi 200 holdnyi szántó földjét a rajtlevő gazdasági épületekkel együtt az 1887-ik év Szent-Mihály napjától fogva több évre haszonbérbe adni óhajtván, felszólítja a bérleni szándékozót, hogy ez ügyben nála saját házában jelentkezzenek. 3—3

Szarvason, november 10. 1886.

Kniesner Károly.